

KOLOZSVÁRI FRISS ÚJSÁG

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:

Szép-utca 1. szám. (Wesselényi-utca sark.)
Telefon-szám 503.

Felelős szerkesztő:

DR. NADÁNYI EMIL.

KIADÓHIVATAL:

Wesselényi Miklós-u. 13. UJHELYI és BOROS
papiroskereskedésében. Telefon-szám. 503

Lapunk mai száma a tegnapi ünnepre való tekintettel nyolc oldal helyett csak négy oldal terjedelemben jelent meg.

Az országos munkásbiztosítás.

Mióta divattá vált a szociális törvényhozás jelszavát hangoztatni, azóta minden rossz és kevésbé rossz törvényjavaslatot szociális alkotásnak mutatnak be. Ha az állampénztárnak új bevételi forrásokra van szüksége, törvényt csinálnak s ráfognak, hogy ez szociális törvény. Ha a latifundiumosoknak szüksége van jobbágy-törvényre, megcsinálják és fenhangon hirdetik, hogy ez szociális intézmény. És hogy véletlenségből se legyen szociális törvényünk, ha már csakugyan is akarnak olyat csinálni, azt úgy agyonnyomoritják politikai vonatkozással és miniszteriumi présekkel, hogy lehetlenné teszik szegény újszülöttet az élet számára. Ez az utóbbi sors erősen fenyegeti a múlt év büszke szociális alkotását: az országos munkásbiztosítást. Megteremtették ezt a nagy és lényegében üdvös intézményt, büszkélkedtek vele, hogy az élén fogunk haladni Európának, egy szociális mintaalkotást fogunk bemutatni a világnak — és ma, amikor már legalább féléve teljes erővel dolgoznia kellene az intézménynek a munkásság javára, ma még mindig ott tartanak, hogy a megalakulás nehézségeivel küzdelem, sőt e nehézségek már-már kudarcba kezdik sodorni az egész alkotást.

Az 1907. XIX. t.-c. munkásbiztosító pénztárakat létesített. Ezek pedig nem funkcionálhatnak, mert egyik lényeges szervük — az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár — nem tud megalakulni. Nem alakulhat meg, mert ekörül frivol játék vagy talán még helyesebben, fogócskajáték folyik.

Az országos munkásbiztosítási pénztár törvényadta jogával élve, megalakított vagy talán csak kialakított egy alapszabály-tervezetet, melyet jóváhagyás végett az Állami Munkásbiztosító hivatalhoz terjesztett fel. Ez azonban törvényes hatáskörét túllépve, ezt az alapszabály-tervezetet sem el nem utasította, sem jóvá nem hagyta, hanem azt egyszerűen egész valójából kiforgatta, azt a csekély autonóm jogot is, amelyet az Országos Munkásbiztosító-Pénztár a maga számára fen-

tartott, megsemmisítette, ugyanezt cselekedte a szolgálati szabályzattal is — és most azt készül megparancsolni, hogy ez az alapszabály és ez a szolgálati szabályzat legyen az, amelyet az önkormányzati joggal bíró testület magáénak valhat.

A hivatal, mely drákói cenzurával tiltja el még diákoktól is a mellékfoglalkozást, hogy a politikától teljesen elzárja az országos pénztár alkalmazottait, önmaga az egész intézményt a politika szolgálatába állítja. De kortesköltségeit a bebiztosítottak bőrével fedezi.

Nem akarunk egyelőre mélyebben belemenni az új intézmény körül folyó áldatlan és csuf tülekedésnek részletes ismertetésébe és bírálatába. De látván ezeket a dolgokat és látván azt, hogy a hajsza már-már megfojtással fenyegeti magát az egész szociális intézményt, kénytelenek vagyunk megálljt kiáltani és behatóan figyelmeztetni mindazokat, akiket illet, hagyják végre abba a frivol játékot. Az új intézmény a dolgozók és dolgoztatók százezrei részére üdvös, szociális alkotásnak készült, nem pedig a politikai és magánérdeket hajszoló sakkjátszójának!

Csinos ez a frivol játék, öröme telhetik benne azoknak, kik szeretik a „künn a bárány, benn a farkas“ című játékot; csak az felejtik el, hogy vannak olyanok is, még pedig sokan, több százezren, akik felszisszennek a játék láttára, mert a tét az ő bőrükre folyik. A biztosítottak ezek, akik fizetnek s egészségükkel s testi épségükkel vannak érdekelve a játsz-mában; ők nem vigadnak ennek a frivol játéknak láttára. A sérültek száza nem juthatnak baleseti, az özvegyek özvegyi járandóságukhoz, mindaddig, míg az intéző, illetve az intézkedést magáénak vindikáló biztosító hivatal a maga játékszenvedélyét ki nem elégitette. Így érthető, hogy a közel egy millió biztosított égő türelmetlenséggel várja, mikor lesz már vége ennek a frivol játéknak.

— **Közös miniszteri értekezlet.** Augusztus utolsó hetében a közös minisztériumok szakelődői Bécsben tanácskozást tartanak, hogy megállapítsák a delegációk elé terjesztendő költségvetési javaslatok tervezetét. Szeptember első napjaiban Bécsben közös miniszteri értekezlet lesz, amelyen az 1909. évre szóló közös költségvetést fogják végleges szövegezésben megállapítani.

Sietnek az árveréssel.

Tömeges végrehajtás.

Még azt sem tudjuk biztosan, hogy a végrehajtási novella életbe fog-e lépni, káros következményeit azonban már is érezzük mindenfelé. A törvény állítólag az adósok védelmére készült és a kormány lázas igyekezete, amely ezt a lehetetlen rossz törvényt a parlament végnapjaiban dobta ki a közterre, borzasztóan megboszulja magát. Elsősorban a szerencsétlen adósok fogják meginni a levét az igazságügyminiszter jóakaratainak. Alig lesz tüzhely az országban, ahol ne perdülne meg a dob.

A megriadt hitelezők már most lázasan, megfélemlítve iparkodnak fennálló künnlevőségeiket behajtani, a szegény ember hitele pedig csak történelmi emlék lesz ezután.

Hogy milliókra menő pörre van kilátás, azt a Magyar Részletáru Kereskedők Egyletének kimutatása is világosan bizonyítja. Az egylet ugyanis felhívást intézett az ország összes részletáru-kereskedőjéhez, hogy közöljék az egylettel, hogy átmeneti idő alatt hány számlát szándékoznak bejelenteni, mert ezeket az adatokat az egylet felirat útján a kormány elé kívánja terjesztetni. Elfogadható becslés szerint magában a textiláru szakmában *nem kevesebb, mint 600.000 számla kerül bejelentés alá*, úgy, hogy az összes kereskedők által bejelentendő számlák mennyisége előreláthatólag oly óriási arányokat fog feltüntetni, hogy azoknak a törvény által az átmeneti idő alatt meghatározott érvényesítése fizikai akadályokba ütköznék. Nincs az országnak annyi bírása és végrehajtója, hogy ezek egy éven belül egyedül a részletáru-kereskedők követeléseit megítélni, illetőleg vérehajtani képesek volnának.

A részletáru-kereskedők mellett persze a többi hitelezők, elsősorban a bankok sem fognak tétlenül maradni. A hitel annyira sötét színben látja a jövőt, hogy a fővárosi bíróságoknál nyíltan rebesgetik, hogy a kormány, számolva a közvéleménnyel, a novellát még hosszú ideig nem fogja életbe léptetni.

A nagyszerb komédia.

Az operettek szerzői nem hiába keresnek előszeretettel témát a Balkánon. Komédiák, humoros és tragikomikus színjátékok sehol a világon olyan nagy tömegben nem teremnek. Ilyen tipikus komédia az a nagyszerb összeküvés, amelynek aktáit most bogozzák Zágrábban. Lehet, hogy a pör valami komolyabb magot is felszínre hoz. Egyelőre azonban, ahogyan most áll a dolog, egy zavaros és legkevésbé sem szimpatikus komédia.

A komédia központjában Nasztics György ur áll, egy viharos multu férfi. Egész élete politikai kalandorságból áll. Amikor már megkóstolta a szerb, a montenegrói, a bécsi külügyi hivatalok pénzét, amikor friss „összeküvés“ nem mutatkozik a láthatáron, akkor hirtelen felcsap leleplezőnek. Elmondja, undorító szemérmelenséggel, mi minden gaszágot csinált ő végig a Balkánon — ebből telik ki az egész „Finalé“ című röpirata — elmondja

csupán azért, hogy kompromittálja azokat, akik vele együtt csinálták — nyilván kisebb mértékben — a kalandos vállalkozást. Társait erre letartóztatják. Ő maga ellenben szállást vesz a legelölkelőbb zágrábi hotelben, informálja a vizsgálóbíró, bámultatja magát, adja a nevezetes férfiut.

Mi ez? Ez körülbelül olyasmi, mintha a rétsági rablógyilkosság egyik tettese még az elfogatásuk előtt jelentkezett volna, vallván, hogy ki milyen gazságot követett el és ezzel szemben salvus conductust élvezne. A különbség az, hogy Zágrábban árulásról, hűtlenségről van szó és efelől valóban úgy intézkednek törvényeink, hogy a tettes, aki elárulja a társait, nem büntetendő. De a közmorálon ez nem változtat és a közmorál, a nemzeti érzés szemében az ilyen Nasztics-féle kalandorok épp oly megvetendő bűnösök, mint kevésbé óvatos és kevesebb üzleti szellemmel megáldott társaik.

A zágrábi hivatalos közegek elvben erősen tagadják, hogy Nasztics röpirata befolyásolná a vizsgálatot. A gyakorlatban azonban minduntalan a röpirat állításaira hivatkoznak. Az egész akció komolyságát ez erősen veszélyezteti.

A legmegdöbbentőbb az egész komédiában a balkáni szag, amely belőle felénk csap. Itt vannak, néhány órányira tőlünk és az erkölcsiek tökéletesen keletiek. Ravasz hazudozás, gonosz árulás, pénzsomj, bomba, tőr, gyilkos: elremitő egy társaság.

A főtanaság az egész dologból az, hogy a nyugati kultúra áldásai égetően hiányoznak azon a vidéken. Amíg a nyugati erkölcsök el nem jutnak hozzájuk, alig is lehet őket egyenrangú politikai tényezők gyanánt kezelni.

Holttest a táskában.

Titokzatos fekete leány.

— Saját expressz tudósítónktól. —

A budapesti államrendőrség titokzatos bűntényben folytat napok óta vizsgálatot. Nehány nap előtt a Viztorony környékénült egy padon Fekete József városligeti őr, amikor úgy tíz óra körül hozzáment egy magas, karcsu, fekete leány s átadott neki egy bőröndöt azzal a kéréssel, hogy őrizze azt meg rövid ideig.

A sétányőr átvette a kézi táskát, aztán várta, amíg visszajön a leány. Szép, magas, fekete leány volt, cselédeleálynak látszott, fekete kendő volt a fején, fekete szoknyában és sötétkék kabátban volt. A leány a bőrtáska átadása után eltávozott a Stefánia-úton, az Andrassy-ut felé. A sétányőr azonban hiába várta a leány visszaérkezését. Délben tizenkét órakor már türelmetlen volt, lement a városligeti tóhoz és odaadta a bőröndöt egy rendőrnek. A rendőr a főkapitányságra vitte a táskát, Fekete József is a rendőrségre ment, ahol az inspekción rendőrtisztviselő fölbontotta a lezárt és zsineggel összekötött bőröndöt.

Fölbontotta és a bőrtáskából kiesett egy véres ruhadarab. Tele volt tömve a táskában véres szövédarabokkal és legalul, a táskafenekén egy élettelen, apróra széjjeldarabolt, négy hónaposnak látszó kisgyerek holtteste feküdt. Megaludt vér tapadt a bőrönd oldalához. A rendőrségen rögtön megvizsgálta a szédarabolt hullát a rendőrorvos és megállapította, hogy a gyilkosságot tegnap követthette el valaki.

Most még természetesen nem lehet tudni, hogy ki követhette el a véres tettet. A fekete leány eltűnt, lehet, hogy ő volt a gyilkos, lehet, hogy más ember megbízásából követte el a csecsemőgyilkosságot. A véres ruhadarabokon kívül azonban van egyéb nyoma is, amely esetleg a gyilkos nyomára vezet a rendőrséget.

A táskában ugyanis egy sereg levelet találtak, amelyeken azonban csak ez a megszólítás olvasható: „Édes Juliskámnak!” Talált a rendőrség a leveleken kívül egy levelezőlapot is, amely már értékesebb adat. A levelezőlapra ezt írta a föladója:

— Berger urnak, Balatonbogláron, Juliska cseléd részére.

A rendőrség azonnal táviratozott Balatonboglára, az ottani rendőrségnek, hogy kutassák ki, ki az a Berger, ahol egy Juliska nevű cselédeleány alkalmazásban volt. Késő éjszakáig nem érkezett válasz a balatonboglári rendőrségtől. Különben Budapesten is mindenféle kutatnak a detektívek, hogy a nyomára jussanak a fekete leánynak, aki a holttestet tartalmazó bőröndöt az őrnek átadta.

NAPLÓ.

* **Báró Fejérváry Géza Kolozsvárt.** Báró Fejérváry Géza, volt miniszterelnök, a darabontestőrség kapitánya, átutazóban Kolozsvárt tartózkodik.

* **A református püspökválasztás.** A debreczeni református püspökválasztásra beadott szavazatok már mind összegyűltek. Dégenfeldi József gróf főgondnok a püspökszavazatok felbontására a bizottságnak aug. 19-ikét tűzte ki.

* **Egyetemi hallgatók statisztikája.** Érdekes statisztikát állított össze a kolozsvári Ferencz József tud.-egyetem az ország és a külföld egyetemi hallgatóinak számáról. Ezek szerint Magyarországon az egyetemi hallgatók száma az elmúlt esztendőben 111.317 volt. Ebből joghallgató 7748, orvos 1476 és bölcsészhallgató 2098 volt. Ausztriában az egyetemi hallgatók száma 18.350, melyből jogász 9223, filozófus 6115. Oroszországban 23.986, Franciaországban 34.691 és Németországban 39.734 a létszám. Jellemző, hogy Amerikában az egyetemen összesen 9445-en vannak beiratkozva.

* **A székely kongresszus.** E hó 23-án tartja a marosvásárhelyi Székely-Szövetség kongresszusát Székelyudvarhelyen. Az ország minden részéből számosan vesznek részt ezen a kongresszuson, ahol különösen a székely nép kivándorlásával, szociális viszonyaival foglalkozni. Természetes, hogy minden jelentőség és várható eredmény nélkül.

* **Kolozsvári tanár a történelmi világkongresszuson.** A Berlinben lefolyt nemzetközi történelmi kongresszusra természetesen a magyar tudományos világ is elküldötte képviselőit. Ilyformán résztvett azon a kolozsvári egyetem is, melynek képviselőjét dr. Szédeczky Lajos egyetemi tanár látta el.

* **Tűzoltó-kongresszus.** Tegnap vette kezdetét a szatmári tűzoltó-kongresszus, mely alkalomra az egész várost feldisznították és fellobogozták. Az egész országból, innen Kolozsvárról is sokan mentek az összejövetelre. A verseny, ahol a mázsház fel van állítva, a Deák-téren tolyt le. A tűzoltó-kongresszuson körülbelül négyszázan vettek részt. A feldisznított pályaudvaron ezrekre menő közönség várta a vendégeket. A Mészleányi püspök által emelt tűzoltó-örtorony nemzetiszínű villamos fényárban uszott. A megyének minden részéből igen sokan érkeznek.

* **Kolozsvári színészből — német szinigazgató.** Nehány évvel ezelőtt a kolozsvári nemzeti színház tagja volt Heltai Nándor, aki távozása után a német színészethez pártolt át és a breslauer színháznál, mint rendező érvényesítette tehetségét. Heltai Nándor most egyik német színésszel társulva, a hamburgi új Volkstheater bérletére vállalkozott és legközelebb átveszi a színház vezetését.

* **Eljegyzés.** Goldstein József papírkereskedő Máramaroszigetről tegnap este tartotta eljegyzését a legszűkebb családi körben Feinstein Ilonkával.

* **Az O. M. K. E. új főtitkára.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnöksége ez egyesület főtitkárává egyhangúlag dr. Szende Pál budapesti ügyvédet, a kiváló sociológust választotta meg, aki szeptember elsején foglalja el hivatalát.

* **Felozlatott román egyesület.** A belügyminiszter felozlatta a balászfalvi önkéntes tűzoltóegyesületet, melynek március 15-én tartott bálján az „Ébredj román” című

irredentista dalt énekelték. A felozlató rendeletet a napokban hajtotta végre az ottani főszolgabíró. Minthogy az egyesület elnöke vonakodott átadni a pénztár kulcsait és az egyesület könyveit, a főszolgabíró három szünyos csendőrről behatolt az egyesület helyiségeibe s elvitette az egyesület pénztár, könyveit és zászlóját, mely román színekkel volt díszítve. A belügyminiszter rendeletében megjegyzi, hogy az egyesületet azért kellett fölozlatni, mert az egyesület nem tartva be az alapszabályokat, a magyar állameszmének meg nem felelő tevékenységet fejtett ki.

* **Japán vendég Erdélyben.** Besztercéről írják: A múlt héten érdekes vendég érkezett Beszterce városába. T. Ishimaru japán erdészeti egyetemi tanár, aki az erdészberendezések tanulmányozása végett járja az erdélyi havasokat. A helybeli erdőigazgatóságnál tett látogatása után a Borgó és Ilva völgyekben az erdei szállító-berendezéseket tekintette meg. A japán tanár a jövő héten a máramarosszigeti erdőigazgatóság kerületébe látogat el.

* **Leesett a hajóhintáról.** A cimbalomutcai hajóhintánál igy ünnepnapkor vig élet folyik. Cselédeleányok, bakák és egyéb legények egész rajokban jelennek meg ilyenkor a fenti emberpéldányok monopolizált mulatójánál. Igly történt tegnap is. A vigadók nagy számához képest nagy volt a vigság is, hangos volt az utca. A vialom zaját azonban este 7 óra felé egyszerre rémület váltotta fel. Az egyik legény, azok közül való, akik a legkiválóbb hintázó dicsőségére és ezzel a cselédeleányok bámulatára pályázott, éppen mikor a hinta a legmagasabban volt, nagy ivben kiröpült a hajónak nevezett faalkotmányból és a bánészakodó és vihogó nézők közé esett. A riadalom természetesen az esésnek megfelelően nagy volt, azonnal a mentőkért telefonáltak, mire azonban azok kiértek, a röpülő legény már ismét résztvett a cimbalomutcai olymipiádon.

* **Hulla a havasokon.** Még a múlt hónap közepén történt, hogy Máté Miklós rekitai 18 éves legény hazafelé indult Csora hunyadmegyei községből. A legény otthon hiába várta hozzátartozóit. Azóta végképp nyomavesztett. A cirkáló csendőrség a kudsiri havasokon találta meg a napokban az eltűnt legény szétégett hulláját. Egyes részekre a csórai, másokra a kudsiri havaspartárszélén bukkantak rá. Valószínű, hogy a legényt a csórai úton gyilkoltak meg s azután vitték el a havasra, hol a vadállatok szétépték. A tetteseket még eddig nem sikerült ki nyomozni.

* **Gólya a Rotschild-családban.** Nagy feltűnést keltett a múlt évben a londoni gazdag Rotschild-család egyik tagjának az esküvője, aki egy nagyváradi zsidóleányt, a szép Wertheimstein Rózsikát vette el feleségül. A fiatal pár házára, mint most Londonból táviratozzák, rászállott a gólya. Rotschild-nének leánya született.

x **Ruhanemüeket** jutányos anyag beszerzése miatt potom áron fest és takarít **Czink J.** Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 25. szám. (Gyártelep Dézsma-utca 5. szám.) Telefon 555. és 556. sz.

* **A takarmányhiány enyhítése.** A pénzügyminiszter augusztus 13-án utasította az összes illetékes pénzügyi hatóságokat az iránt, mely feltételek mellett engedte meg, hogy a mezőgazdasági szesziföldekben termelt szeszmoslók a mezőgazdákknak eladható legyen, illetőleg szabad forgalom tárgyát képezhesse. Az, hogy a kedvezmény még jóval az idej szesziföldési idő előtt vált hozzáférhetővé a gazdaközönség számára, annyival is kedvezőbb és szükségét pótló intézkedés, mert a gazdaközönség ismét egy oly kedvezmény birtokába jutott már most, mely ezelőtt — ha egyáltalán engedélyezett — csak sokkal később (október—november hónapban) lett hozzáférhetővé, amit pedig a folyó évben több gazdasági egyesület elkerülőndőnek jelzett.

* **Kegyelem a felségsértőknek.** A király december elsején, császári uralkodásának hatvanadik évében, akarta kibocsátani az amnesztiát a polgári büntetőbírók al-

tal felségsértés miatt elítéltekre nézve. Ujabb elhatározással azonban úgy döntött az uralkodó, hogy születésnapjának előestéjén, aug. 17-én bocsátja ki az amnesztiát. A kegyelem azoknak fog szólni, akik felségsértés vagy az uralkodóház valamelyik tagjának megsértése miatt fogházra ítéltettek és büntetésüknek háromnegyed részét, jómagaviselet esetén már akkor is, ha a büntetés felét kitöltötték. Az uralkodó legfelsőbb kéziratot fog intézni az igazságügyminiszterhez s az amnesztia olyan széleskörű lesz, mint volt 1898. december elsején, a félszázados császári jubileum évében.

* **Dinamit-merénylet.** Megirtuk a mi nap, hogy a hunyadmegyei Nádasdon dinamitmerényletet követtek el Lavu Mózes tagosító törvényszéki bíró és Teimer Boleszláv tagosító mérnök ellen. A nyomozást a csendőrség folytatja és — hir szerint — sikerült is olyan nyomra akadni, amely biztos adatot szolgáltat a tettesek kézrekerítésére.

* **Kabaret- és varieté-mulató** a Mezei-szálló kerthelyiségében, Wesselényi Miklós-utca 17. sz. Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy folyó hó 16-tól, teljesen új erőkből, szenzációs műsort állítottam össze. A műsor minden egyes száma ujdonság. Marió, a jelenkor legjobb átváltozó művésze. Miss Ellen Milford, angol excentrikus táncoló kutyával. Margot Dentler, akrobatikus táncosnő. Mezei-nővérek, nemzetközi táncoktatók. Balla Tusi, kiváló magyar soubrette. Sellő Friciké, a legjobb magyar soubrette. Viola Giza, az egyetlen előadó, komika. Bácskai Sándor, fővárosi komikus. Solti Dezső, kiváló táncumorista. Erdélyi Emil új műsorral. Még itt elő nem adott új bohózat. Little Julius, a világ legkisebb légtornászója. Wattson és fia, akrobatikus kontortionisták. Jó konyha, kitűnő borok, figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak. Előadás után reggelig elsőrendű cigány-zenekar. Továbbá is a n. é. közönség s ives támogatását bizalommal kéri: Frommer Dezső, igazgató. Erdélyi Emil, művezető.

* **Mezőgazdasági kamarák.** A magyar gazda-társadalomnak régi óhaja, hogy a mezőgazdasági érdekvédelem törvényhozási uton szerveztessék. Darányi miniszter most válaszolt arra, hogy megvalósítja a gazdák óhaját azzal, hogy törvénytervezetet dolgoztatott ki a mezőgazdasági kamarák szervezéséről. Ezt az előadói tervezetet a miniszter már meg is küldötte az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek azzal a kéréssel, hogy közölje azt az egyes gazdasági egyesületekkel véleménynyilvánítás céljából. Az OMGE elnöke, Dessewffy Aurél gróf megküldötte a tervezetet az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek is Kolozsvárra és felkérte, hogy foglalkozzék a javaslattal behatóan és véleményét legkésőbb szeptember 15-éig közölje az OMGE-val, amely október hónapban akarja az egyes vélemények alapján nagygyűlésén tárgyalni a törvénytervezetet. Az ügyet sürgősen szándékoznak tárgyalni az érdekelt körök, mert a miniszter sürgeti a véleményezést, minthogy már az őszi ülészen a parlament elé kívánja terjeszteni a javaslatot. A javaslatot egyelőre még nem ismerjük, de amit róla mondanak, abból van okunk azt tartani, hogy aligha lesz jobb Darányi miniszter hirhedt alkotásánál, a szégyenletes derestörvénynél. Hir szerint a javaslat a mezőgazdasági kamarákat úgy tervezi, hogy még a gazdasági alkalmazottak: tisztartók, ispánok, erdészek stb. is kötelesek lesznek a kamarai illeték fizetésére, míg az iparkamaráknál ezt az illetéket csak az önálló kereskedők és iparosok fizetik. Az EGE választmánya legközelebb foglalkozni fog egyik ülésében a törvénytervezettel.

* **Megszökött pénzhamisító.** Furfangos módon szökött meg egy pénzhamisító a dévai törvényszék börtönéből. Muntyán Birtut néhány nappal ezelőtt a dévai kir. törvényszék öt esztendei fegyházra ítélte pénzhamisítás miatt. Éppen az igazságügyminiszter rendeletét várták fegyházba való szállítása iránt, amikor hajnalra hült helyére akadtak a dévai börtönben. Merész módon szökött meg. Az emeleten levő cellája falát kibontotta, úgy, hogy a lyukon kényelmesen

kibújhatott. Ezzel azonban még nem menekülhetett volna meg, mert a nyílás alatt 7—8 méternyi mélység tárongott. Muntyán ezen is segített; összekötötte lepedőjét, alsónadrágját, fegyencbátját és ingét és az így formált kötelen leereszkedett a földszintre, a börtön udvarára. Innen már könnyű volt a szökés. Reggelre jó messzire vehette útját. Természetesen, amint észrevették a szökést, alarmirozták az egész börtön személyzetet és értesítették a csendőrséget is. Mint Déváról írják, a szökevényt Óraljaboldogfalván elfogta a községi bíró, mikor egy lopott lovon keresztül nyargalt a falun.

* **Kiesett a koporsóból.** Egerből írják a következő szenzációs esetet: Tegnap délután a Koháry-uton vonult végig egy szerény gyászmenet. Egy kis fiút temettek s a népszokás szerint az apró fehér koporsót lányok vitték a vállukon. A koporsót vivő lányok azonban sehogyse voltak megelégedve és az egész uton civakodtak, zúgolódtak, taszigálódtak. Az Arany János-utca sarkán, a fordulónál egy pillanatra megálltak s az első helyen álló lányok eljettették a kis koporsót, amelynek födelét csak a temetőben szokták leszögezni. A szabad födel lefordult, a kis halott pedig kibukott a földre és a koponyája betörött. A gyászoló anya fölsikoltott s a következő pillanatban eszméletlenül rogyott össze, csak a közeli ismerős házból tudták eszméltre hozni. A jelenlevő pap alig tudta megnyugtanni a babonás, ijedt gyásznépet, amely már elakarta hagyni a temetési aktust. Végre akadt ismét négy lány, aki a kis koporsót megint vállaira emelte. Ekkor azután a menet újból megindult a temető felé.

* **Stuart Mária.** A sétatéri Uránus-színház a mai napra ismét új műsort állított össze, amely érdekességével, szép látványosságával méltón sorakozik e jól vezetett mozgókép-színház pompás mutatóványaihoz. Műsorán megint szerepel egy szenzációs ujdonság: *Stuart Mária*nak, a szerencsétlen királynőnek igen hatásosan jelenetezett tragédiája. A pazarul színezett képek meglepő szépen sikerültek. Műsoron marad most is a Sienkiewicz regényének nyomán összeállított szenzációs képsorozat: *Róma égése és Neró császára*, amelyet szokatlanul nagy érdeklődéssel látogat a közönség. A londoni olimpiai játékok érdekes jelenetei s több humoros és tanulságos kép gazdagítja még a tartalmas műsort, mely a délutáni és esti előadásokon kerül bemutatásra. A jövő héten Pekár Gyula: „A párisi asszony” című 2 felvonásos darabját készül bemutatni az Uránus-színház.

* **A bíró gyilkosai.** Híradással voltunk a valedilzsi bírónak, Zsurzs Józsefnek meggyilkolásáról. Most Déváról jelentik, hogy a csendőrség erélyes nyomozásának sikerült kideríteni a gyilkosság tetteseit, akik ma már egytől-egyet az ügyészség fogházában várják büntetésüket. A gyilkosságot Popeszk Vaszi, Oncsa Pável, Nyisztor Juon, Krísán Marilla és Duma Danila valedilzsi legények követték el, akik a vizsgálóbíró előtt beismerték, hogy este 9 óra tájban a korcsmából hazafelé menve, a víz partján üldögélő bírót előre megtartott tanácskozás után bosszúból megtámadták és agyonverték. Bosszúállásuk oka az volt, hogy a bíró többször szigorúan megbüntette a legényeket garázdálkodásukért.

* **Egy teljesen jókarban levő raktár-épület,** 30 mtr hosszú, 10 mtr széles, 5 mtr falmagasságú, gerenda és deszkaépítmény olcsón eladó; ugyintén egy alig használt elegáns *homokfutókocsi* (Debreceni, Kiesz-féle gyártmány), valamint egy csaknem új pedálos *cimbalom* olcsón eladó. Értekezhetni Ferenc József-ut 41. sz. alatt.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u.: Viola, az alföldi haramia. (Félfelnyárrakkal.)
 „ este: Tündérszeretem. (Király Ernő utolsóelőtti föllépése.)
Hétfő: Iglói diákok. (Király Ernő bucsuföllépése.)

Kedd: Asszonyregiment. (Jóteknycélú előadás. A kolozsvári nemzeti színház nyugdíjintézete javára.)
Szerda: Cigánybáró. (Vendrei Ferenc vendégjátéka. Rendes helyárrakkal.)
Csütörtök: d. u.: Gyurkovics lányok. (Félfelnyárrakkal.)
 „ este: Tatárjárás. (Vendrei Ferenc bucsufellépése. Rendes helyárrakkal.)
Péntek: Varázskeringő. (Bezerédi Ödön vendégjátéka.)
Szombat: Vig özvegy. (Esti előadás félfelnyárrakkal. Bezerédi Ödön vendégjátéka.)

TÁVIRATOK.

Apponyi és a jezsuiták.

Budapest, augusztus 15. (Saj. tud.) Apponyi Albert gróf kultuszminiszter megcáfolta azt a hirt, hogy a kultuszminiszteriumban olyan törvényjavaslaton dolgoznának, mely a jezsuita-rendnek törvényesítésére és vagyoni jogi képességgel való felruházására vonatkozik.

Tűzoltó-kongresszus Szatmáron.

Szatmár, augusztus 15. (Saját tud.) A magyarországi tűzoltók ezidei kongresszusát tegnap és ma tartották Szatmáron, ahová az ország minden részéből nagy számban érkeztek résztvevők. Az ünnepélyen résztvett *Széchenyi Viktor* gróf, a szövetség elnöke is. Ma délután folyt le óriási érdeklődés mellett a kongresszussal kapcsolatos tűzoltóverseny.

Török események.

Budapest, augusztus 15. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: Legujabbi értesülések szerint az új rendőrminiszter beadta lemondását.

Konstantinápolyból jelentik: Rahid pasa, a szultán volt kamarása ellen elfogató parancsot adtak ki.

Alexandriából jelentik: A „Romania” nevű gőzösön, mely visszatérő száműzötteket szállított, zendülés tört ki. A lázadást sikerült hamarosan elfojtani.

A marokkói szultánok harca.

Budapest, augusztus 15. (Saját tud.) Párisból jelentik: A két szultán között legközelebb ütközet fog lefolyni. Állítólag azonban a francia kormány elhatározta, hogy interveniálni fog és pedig oly irányban, hogy a két szultán békét kössen és egyikük részére alszultánság állíttassék fel.

Fehérek és négerrek harca.

Budapest, augusztus 15. (Saját tud.) Newyorkból jelentik: Springfield városban egy néger megtámadott egy fehér asszonyt, mire a fehérek megölték, majd a néger-negyedbe rontottak és óriási pusztítást vittek véghez. A fehérek és négerrek között harc támadt, melynek számos sebesültje van.

NYILTTÉR.*

Értesítés.

Van szerencsém szives tudomására adni, hogy a mai napon a Lőbli Dániel és Társa fakereskedő-cég megszűnt. Egyidejűleg értesitem, hogy Lőbli Dániel-cég alatt a tűzifakereskedést jóval megnagyobbítva tovább vezetem. A Lőbli Dániel és Társa-cég künnlévőségei az én tulajdonomat képezik. Ugy az inkasszóval, valamint a rendelések felvételével Krémer Ignác urat bízam meg. Igyekezni fogok t. vevőimet minden tekintetben kielegíteni s kérni fogom további szives pártfogását.

Teljes tisztelettel
Lőbli Dávid.

E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal
 (a Szerk.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Egy strohman elítéltetése. Nogáll Jánosnak, a jótekonyságáról ismert püspöknek tavaly szobrot emeltek Nagyváradon. Ez alkalommal a Nagyvárad Munkás Ujság megrágalmazta Nogáll püspököt, amely rágalom miatt az elhunyt püspök testvére, Nogáll Pál, nyugalmazott postafőtiszt sajtópörbe fogta a szerkesztőt, aki Schwarz Lajos szabósegédet nevezte meg a cikkek írója gyanánt. A nagyvárad törvényszék, mint sajtóbírósa, tegnapi tárgyalta a pört. A vádlott kijelentette, hogy ő csak strohman, akit beugrattak a dologba. Hajlandó, ugyan, mindenféle elégtételadásra, mert meggyőződött róla, hogy a cikkben foglalt állítások rágalomok. Védője, a keresztény szeretetre hivatkozva, kérte a magánvéd képviselőjét, hogy ejtse el a vádat, de ez kijelentette, hogy mindennek van határa s mivel a szociáldemokraták rendszerévé nőtt a becsületes emberek meghurcolása, ezt csakis szigorú büntetéssel lehet megtorolni. A törvényszék a vádlottat nyomtatvány útján elkövetett rágalomzás vétségéért négy hónapi fogházra és ötszáz korona pénzbüntetésre ítélte, amely összeget a lap óvadékából vonják le. A vádlott főlebbezett.

REGÉNY.

A haldokló titka.

— Angol regény. —

(Folytatás.)

168

— Mit kíván? — ismételte az ezredes. — A kérdést nem így kell formulálnunk. Ő lordsága más ítélőszéket választhatott volna ez ügy eldöntésére, és megvallom, hogy állása, rangja s a részéről nem történt fölingerlés arra jogosították volna is, azonban ő lordsága sokkal nagylelkűbb, finomabb érzésű, hogysesem azt az utat választotta volna.

— Nagylelkű s finom érzésű! — kiáltá Henry gunyos hangon. — Kérem, — folytassa.

— Bizom ön belátásában, — folytatta az ezredes, Henry gunyos fölkiáltására nem is ügyelve, — hogy a nehézségeket elhárítja, melyek ez ügy békés kiegyenlítését akadályoznák. Önök mindketten fiatalok s fiatal ember sokszor követ el hevében olyasmit, mit higgadt állapotában, mint becsületes ember, kész visszavonni vagy jóvátenni.

— Sir, — viszoná Witson Henry, — nekem nincsen semmi visszavonnivalóm és engedje megjegyezmem, hogy önnek eljárását semmi tekintetben sem tartom alkalmasnak békés kiegyenlítés előidézésére.

— Igen sajnálom, ha ön azt hiszi, — felelte az ezredes kissé gunyosan.

— Ön fölteszi felőlem, hogy ingerlés megelőzése nélkül követtem el sértést? Ez nem a legcélrányosb mód békés kiegyenlítés köztünk létrehozni. Én azonban nem vagyok hajlandó kettőnk között ez ügyet vitatás tárgyává tenni, kövesse ez ügyben azt az eljárást, melyet legjobbnak tart és időt, fáradságot kimélnünk meg, ha ön minden további kísérlet nélkül, engem nem kíván tettem helytelensége felől meggyőzni, hanem azonnal áttér a dologra.

Costigan itt a fejével intett, mintha azt akarta volna mondani: jól van!

— Csak nem fogja tagadni, hogy Eton Charles lord az ön által rajta elkövetett megalázás miatt némi mentséget követelni jogosulva van?

— Én semmit el nem ismerek, semmit vissza nem vonok. A dolog tisztán áll. Szabad tehát tudnom látogatása célját?

Costigan annyira meg volt elégedve Henry e kérdésével, hogy majdnem elárulta magát.

(Folytatása következik)

Kiadja: **Ujhelyi Mór.**

APOLLÓ-SZÍNHÁZ

Mátyás király-tér 26. szám alatt.

○ Mindennap nagy előadást tart! ○

Ünnep- és vasánapi d. u. 3 órától, netköznap, este 7 órától 10 óráig.

Műsor aug. hó 15-től 18-ig:

Első Bocskai-ünnep Kolozsvárt. Eredeti helyszíni felvétel.

A német császári-pár és az olasz király találkozása Velencében 1908. június havában.

Igazmondó. Rendkívül humoros.

A cigányleány regénye. Dráma.

A gimnázista első szivarja. Kacagató.

Köpeniczki kapitány szobra. Rendkívül humoros.

Műsoron kívül egy nagy szenzációs ujdonság.

A német császári-pár és az olasz király találkozása Velencében. Igen gyönyörű természeti felvétel, ami magával ragadja a közönség figyelmét. Ez jön máskor a műsorra az „Apolló-színház”-ban. Ezenkívül egy nagy szenzáció. **Első Bocskai-ünnepély Kolozsváron.** Eredeti helyszíni felvétel, ami — azt hisszük — mindenkit érdekel, ahol sok ösmerőssel fog találkozni a fehér színpadon. Ezenkívül műsorra jön a hírhedt **Köpeniczki kapitány szobra**, továbbá a **Cigányleány regénye** és a **Gimnázista szivarja**, ami bőven fogja a közönséget mulattatni. Tekintettel ma és holnap ünnepi előadások délután 3 órákor fognak kezdődni. A színház állandóan villanyventilátorral van szellőztetve és a mindennap érkező ujdonságok műsoron kívül lesznek bemutatva.

Serravallo

CHINA-BOR vassal.

Hygiéniai kiállítás Bécs 1906.
Állami díj, okl. az aranyéremhez.
Erősítőszert gyengélkedők, érzségények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, degerősítő s vérjavító szer.

Kittűnő ízű! Több mint 5000 orvosi vélemény.

SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

Kapható a gyógyszertárakban
 $\frac{1}{2}$ liter üveg ára ... K 2 60
Egész " " " " " " K 4 80

A gyümölcsbefőzés

titka meg van oldva egy új szerrel. — Ezen igen fontos ujdonság „Amerikai gyümölcs-salicyl” neven jön forgalomba, melynek használata által a befőzött gyümölcsök meg nem penészednek és éveken keresztül megtartják keménységüket és tisztát, átlátszó színüket. Nem drágább, sőt még olcsóbb, mint közönséges és az emberi szervezetre ártalmas salicylsav. Próbáivég 70 fill., nagy üveg 1 korona. Postán legkevesebb 2 üveg küldhető.

Az arc szépsége váll, kar, nyak fehérsége, a kéz finomsága egyedül a **BIRÓ** dr. féle törv. védett a **Havasi Gyopár Crém-nek** köszönhető. Nagy tégely 1 korona. Próbátégely 70 fillér. Szappan 70 fill. Valódi Gyopár Crém Puder 1 korona. Mindezekből **WOLFF** gyógyszerár főraktár: **KOLOZSVÁR.**

E. M. K. E. és Adria

levélpapír, dobozokban és mappákban, minden alakban kapható **UJHELYI** és **BOROS** papiros-áruházában Wesselényi Miklós utca 13. szám.

Apró hirdetések.

Eladó! Piano, magyar-igeni bor 17 hektó, hordók likőrök, Wertheim-szekrény, butorok, sok mindenféle tárgyak Szentegyház-utca 5. sz. 585

Éltesebb üzlete: bar azonnai nősülni óhajt idősebb nővel. Üzlet vagy pénz üzleti befektetésre kell. Komoly nők „Bizalmas” jellege alatt írni kéretnek. Poste restante Kolozsvár. 588

Óra- és ékszer-javitások

legolcsóbban és legmegbízhatóbban

Szilágyi Márton mű-órás és ékszerész

Wesselényi Miklós-utca 26. szám.

:: (A fő posta mellett.) ::

Kereskedők figyelmébe!

Értesitem a viszont eladókat, hogy a

Gál Henrik

fűszer- és csemege-üzletét

a csödbíróság végzése folytán megvásároltam és azt tételenkint vagy egészben eladom. Nagy előny kezdő kereskedőnek, jó helység, olcsó, szép berendezés. Értekezni **Deák Ferenc-utca 51. szám** alatti üzlet-helyiségben.

Vonalzott üzleti könyvek, naplók, főkönyvek, pénz tár és másoló-könyvek, kiváló tartós kötésben, jó papirosból, tiszta, gondos munka, könnyű, kellemes kezelés. **Dus választék, olcsó árak.** — **UJHELYI** és **BOROS** papiroskereskedésében Kolozsvár, Wesselényi M. utca 13.

Sürgönycim: Lászlóczi hentes.

Lászlóczi Testvérek

Mátyás király-tér 23.

Gyártelep: Kádár utca 7. szám.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség nagybecsű tudomására hozni, hogy a **42 év** óta fennálló

hentesáru gyárunkat

a mai kor igényeinek megfelelő leg villanyerőre rendeztük be s a legmodernebb gépekkel szereltük fel, hol tisztán kezelt különleges hentesárukat készítünk. Ugymint: házi sonka, fokhagymás császárhus, virsi és különféle kolbászfélék. Megrendeléseket elfogadunk úgy helyben, mint vidéken és pontosan teljesítünk, viszont-eladóknak árkedvezmény. Ugyancsak e gyárban kaphatok: fehér- és füstölt-szalona, valamint jó házi olvasztott zsír. Egyben tudatni óhajtuk a kereskedők, valamint a szatócs és bodega üzlettulajdonosokkal, hogy f. hó 10-től gyárunk kihordó-kocsit állított be, mely kocsik minden egyes fogyasztót fölkeresnek a továbbszállítás végett, virsli, különféle kolbász és más hentesáruk megrendelésére.

Telefon 149.

Tisztelettel
Lászlóczi Testvérek.